

VĚTRNÍK

15.10.1992

deník divadelní přehlídky KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM

Beseda před besedou

aneb Na slovíčko s Vladimírem Rážem

Jaký je Váš vztah k ochotnickému divadlu a v čem vidíte jeho smysl?

" Mám ochotnické divadlo rád, rád je navštěvuji a dokonce jsem už párkrát s ochotníky vystoupil. Byly to takové soubory jako třeba tady nedaleko v Horní Branné, ale to už je dávno. Tehdy jsem u nás v divadle alternoval s Karlem Högremloupežníka, Pózvali mne, abych si ho s nimi zahrál. Byl to dobrý ochotnický soubor. A stejně jsem Loupežníka hrál s jiným souborem s velkou tradicí na jihu republiky v Třebíči. Bylo to brzy po tom, co jsem přišel do Národního divadla. Loupežník byla moje první role, v roce 1954.

Takže se přiznám, že mám k ochotníkům velice dobrý vztah a myslím si, že jejich činnost je velice záslužná. Působí často v oblastech, do nichž se nedostane profesionální divadlo a vlastně přestuje kontakt publika s divadlem jako takovým. A také vychovává (pokračování na straně 2)

dnešní program

8:00 příjezd DS Klapý
 9:00 rozborový seminář malý sál
 11:00 Beseda s amatérskou scénou
 11:00 schůze PV v kuřárně
 13:00 Rozloučení s DS Josefův Důl
 13:30 Kurs praktické režie
 13:30 vítání DS Klapý MÚ
 14:00 vítání DS Klapý Krakonoš
 15:00 turistický pochod 5km
 Po stopách divadelních předků
 19:30 DS Klapý, Čechov, Valeš
 Tři nány, co si neuměly koupit
 lístek do Moskvy (80) aréna
 21:00 Zasedání poroty
 21:00 kurs praktické režie
 21:30 posezení DS Klapý

publikum pro profesionální divadlo. Kdykoliv jsme přijeli někam, kde dobře fungovali ochotníci, vždycky tam bylo velice vyspělé publikum. Kdysi jsme putovali po vlastech českých a moravských, měli jsme malou zájezdovou skupinu členů Národního divadla - principála nám dělal Ladislav Boháč - a hráli jsme zásadně jenom klasiku: Racina, Huga Schillera... A všude tam, kde dobře pracovali ochotníci, bylo to na vnímání diváků znát."

Jezdíte často besedovat s diváky?

"Stává se, že čas od času takovýmhle způsobem beseduji s lidmi. Ovšem nikdy jsem ještě neměl besedu v rámci festivalu ochotnických souborů, to je moje premiéra. Ale jinak jsem se často octl na besedě s publikem, i když to třeba nebylo publikum vyloženě divadelní, jaké mě čeká dneska tady, ale publikum, řekněme, od paní lékárníkové až ke švadlence. A myslím si, že takové besedy mají smysl. Úroveň dotazů se pak řídí úrovní publika. O něčem jiném zřejmě budu besedovat tady, i když nevím, co mě čeká. O něčem jiném s lidmi, kteří nejsou oddaní divadlu. Tam jsou ty otázky daleko širší. Tady si myslím, že se budou dotazy více držet na těch "prknech, co znamenají svět".

Jakou otázku Vám dávají lidé nejčastěji?

"To už je taková stará otřepaná písnička a někdy už je mi to i líto, protože vždycky to sklouzne samozřejmě na pohádku o pyšné princezně. Je mi to líto i proto, že jsem natočil celou řadu jiných zajímavých postav. Ty zůstaly ve stínu tohoto nejúspěšnějšího českého filmu všech dob. Na druhé straně mám radost z toho, že vlastně z generace na generaci se dědí obliba této pohádky."

"Myslím si, že poprvé. Měl jsem pořád takový pocit, jako že jsem tady i hrál. Ale nejsem si tím jist. Zdá se mi, že jsme zde kdysi hráli Schillerovu hru Nevěsta z Messiny. Nějak mi to naskočilo, když jsem dostal pozvání sem k vám. Nevedu si žádné zápisky, takže se nemohu přesvědčit, ale v povědomí se mi prostě Vysoké s Nevěstou z Messiny spojuje."

Děkuji za rozhovor a věřím, že se Vám příště Vysoké vybaví i v souvislosti s touto Vaší milou návštěvou. -ex-

Každý den ze Semil

Jezdí kvartet muzikantů, kteří pod taktovkou Honzy Hejrala hrají intrády při vítání souborů před vysockým Krakonošem. Přijedou autem, zahrají, rychle vypijí čaj (grog) a zase šupem zpátky, mnohdy znova do práce. Představme je: na první trumpetu hraje kapelník Semilské dvanáctky, pan Vladimír Starý, na druhou trumpetu Milan Nečásek, to je muzikant protřelý světem, hrál i v Japonsku a dlouhá léta s cirkusovou kapelou, asi deset let hrál u cirkusu Berolina, Milan Bek hraje třetí trumpetu a na pozoun Vláďa Strnad. Fanfáry napsal vlastní rukou Honza Hejral, tu první na motivy "rozlučkové" písničky Tam na horách. Tihle muzikanti zdobí vysocké ceremoniály už třetí rok, od té doby, co přestala hrát Větrovan-ka, protože to bylo přece jen nákladné. Takže lesk přehlídky je zachován a my doufáme, že přízeň přehlídky zachovají i semilští muzikanti. -ag-

Dalším sponzorem přehlídky se staly také agentura ERASMUS a nakladatelství Brázda. Od nich máme některé věcné dary.

Recenze

V letošním roce už podruhé jsme měli možnost setkat se s inscenací pohádky pro děti. To všechno obecně a problematičtě, co jsme uvedli v souvislosti s inscenací žlutického souboru a co se týká nekvality velkého množství dramatických textů pro děti i otázky kritérií výběru, mohli bychom klidně zopakovat, protože i včerejší inscenace souboru z Josefova Dolu probouzí tytéž otázky.

Také hra Ženich pro čertici nepatří právě ke kvalitním textům. Na rozdíl od "líných strašidel", která jsme zde viděli před několika dny, má však alespoň příběh, který má začátek a konec. I když vedení tohoto příběhu a motivace jsou poněkud zamlžovány a rozdrobovány nejrozumnějšími (nepříliš důmyslnými) a retardujícími zápletkami, především v závěru. (Jako příklad můžeme uvést situaci, kdy si Nanyňka nechá napsat od čertice úpis, že si vezme toho, kdo vypije onen "elixír", ale pak se na něj zapomene a dalekosáhle se vymýšlejí finty, aby švec nemusel do pekla. Až teprve potom se vracíme zpět k potvrzení a teprve potom Nanyňku napadá, co s ním.) Nicméně dobro nakonec po zásluze zvítězí a zlo je potrestáno. Je ovšem škoda, že se inscenátoři nepokusili text upravit; oklestit od zbytečných odboček, vyjasnit motivace a zredukovat několikrát zbytečně opakované informace. Pak by se snad na takto upraveném textu dalo lépe stavět a budovat svižnou inscenaci.

Hlavním problémem josefodolské inscenace je totiž především její temporytmus. Vzniká dojem, jako by se režisér zcela otrocky podřídil řádu nastolenému už textem, a sice několikrát opakovaním všeho. Je to didaktické hraní "aby i děti pochopily". Herci vyhrávají do slova každé písmenko, dialogy nenavazují. Také písničky jsou retardačním prvkem. Navíc je všechno poměrně statické, málo rozvinuté aranžmá, málo akcí.

Nejakčnější jsou předscény (přípomeňme například hezkou práci se závojem nevěsty).

Také reakce dětského publika potvrzují potřebu svižnějšího tempa a navazujících replik: děti samy včera napovídaly, co mělo být daleko dříve řečeno a odehráno na jevišti. Jeden příklad: čertice

v závěru přichází, vidí rohatého krále a ptá se něco v tom smyslu, zda je to její ženich. Než se podařilo odpovědět na jevišti, některé dítě v hledišti odpovídělo, jasně a krátce, že je.)

Josefodolský soubor je souborem zkušeným a pamatujeme si jej ze zajímavých inscenací pro dospělé na minulých ročnících výsocké přehlídky. Přejme mu proto, aby tyto své zkušenosti a schopnosti dokázal v plné míře využít také v divadle pro děti.

(Ze zasedání poroty zapsala
Alena Exnarová)

Báseň šestá - čertovská

Dětiček byl plný sál
kdo by se čertice bál
když byla taková hezká
jen se podívejte dneska.

Shlédlí jsme vás všichni spolu
přátelé z Josefodolu
proto tady veršem pravím
že vás za Vobskočák zdravím.

Prosím vás - hrajte dále
pro děti velké i malé
a než rok se sejde s rokem
nashledanou na Vysokém.

Ve vitrínce na půdičce si můžete prohlédnout některé z cen, které obdrží porotou vybraní nejlepší divadelníci. Krásné skleněné výrobky věnovali Harrachovské sklárny a porota může ocenit až šestnáct výkonů. Pochopitelně také nemusí, ale jak ukazuje dosavadní průběh, poháry své majitele najdou.

Josefův důl odvíván!

Tak nazval jeho režisér p. Fejfar středeční odpolední akt vítání, který opět nastal až potom, co soubor zahrál své představení. Josefodolská pohádka dopoledne potěšila sál plný dětiček, soubor byl s jejich reakcemi spokojen a mně nezbylo, než se pana režiséra zeptat, jaký ohlas má jejich představení doma a v okolí (i když okolím můžeme nazvat i Vysoké, protože Josefův Důl leží vlastně za pár kopečků).

"Už druhou sezónu hrajeme pohádky, protože máme kritický nedostatek mužských - ani pro pohádky ale tři chlapi nejsou moc. Těžko se vybírá. V loňské sezóně jsme hráli Pohádky z Krákonosovy zahrádky. A ženich pro Čertici vznikl vlastně na nátlak veřejnosti v Josefově Dole. Už druhý rok pořádáme regionální přehlídku ochotníků ze severo-českého kraje, přesto že je nás na organizaci jen hrstka. Proto jsme nechtěli sami hrát, abychom se mohli věnovat hostům, ale podlehli jsme naléhání, že se musíme taky zúčastnit a tak jsme vlastně po tomhle titulu sáhli velmi narychlo. Kupodivu bylo představení doporučeno na národní přehlídku a pak jsme tedy na tom začali trochu víc pracovat.

Dnes se nám zdá, že ochotníci by měli hrát spíš pro děti, než pro dospělé. Navíc máme příležitost hrát. Naši pohádku zařadili i do představení cyklu tzv. mládež a kultura a vystoupili jsme několikrát, i v divadle v Jablonci nad Nisou, v Desné jsme vyhráli Desenského medvěda i ostatní ceny, celkem budeme mít asi 12 repríz, a to bychom s divadlem pro dospělé asi nedosáhli.

Obecní úřad nám přeje (ostatně starosta s námi také hraje, je to taková tradice, co starosta, to divadelník, já byl starostou obce minulých 15 let). Obecní úřad se stal také naším zřizovatelem. Do vánoc budeme zřídit "Čertici", protože si nás objednávají i na Mikuláše, a pak se uvidí..."

Co chceme víc? V Josefově Dole se divadlo hrálo, hraje a určitě bude hrát. Jeho dosud sedmá účast na Vysokém byla "odvítána", ale vítána určitě bude i v budoucnu. Přejeme jim šťastnou ruku při výběru dalších her.

-ag-

Návraty do minulosti aneb

O lidovém divadle roku 1992

Rozjezd včerejšího diskusního dopoledne o Našich furiantech z Polné začal nezvykle vážně a poměrně ztuhle, protože se jen těžko hledala pojmenování pro to, co jsme na jevišti viděli. Zmaten byl i kurs praktické rezie. Nejvíce si zřejmě lámali hlavu lidé, které představení sice strhlo, ale rozčilovalo je, že si nedokážou pojmenovat, vysvětlit, ba pochopit jeho řád. Že v něm nacházejí řadu pröhřešků proti zvyklostem a zavedeným normám.

Vzruch vnesl až prof. Císař, kterého polenská inscenace inspirovala k obecné úvaze o cestách divadla a jeho návratech, v tomto případě do 18. století. Tedy o opouštění řešení textů jako literatury a o hledání prvků, které umožňují dělat především divadlo. Vrací se něco, co nemusí každému vyhovovat. Prostě že toto pojetí divadla není jediným možným pojetím divadla.

To, co jsme od polenského souboru viděli, nazval prof. Císař "lidovým divadlem roku 1992".

V závěru dopoledního semináře (s nímž se tentokrát muselo spěchat, abychom v 10.30 hodin stihli představení) zařadoval jako pokaždé populistický porotce Dušan Zakopal, který bral divadelní návrat polenských do minulosti jako objevení Ameriky a tím i brambor, které souboru věnoval částečně "na loupáčku", částečně pak prolisované, prohřáté a vyždímané v podobě rumu. Měl pochopitelně úspěch.

-ex-

P.S. Všechny zbylé minuty do čátku představení využil režisér Furiant Vaněk k soukromému soustředěnému povídání s porotou. Pak nutně následoval úprk poroty do hlediště.

Kdo to sem vybral?

aneb

Sněhurka a pět s baletním intermezem

Středeční večer na přidanou avizovali Vobskočáci v duchu svých ideodogmat jako jevištní tajemství pro potěchu svých bližních. Co se z toho vyklubalo?

Nonsensuální exposice vyvrcholila flašinetovou kreací p. Kučery, která vyvolala nejrychlejší potlesk na otevřené scéně a spontánní zpěv publika. A to ještě nebyl konec!

Podáváme zprávu o prvním Vobskočáckém festivalu recese a humoru (i černého), pilně po celý rok připravovaném vedením společnosti. Za výběr odpovídal p. Č. Vlasta Ondráček, který zvolil korespondenční metodu nominace. Proto se mohlo za dobrovolné vstupné dostat divákům jevištní nakládačky od členů pražského divadla Máj, němčické baletní jednotky i vobskočáckého volného hereckého sdružení. Vedle předem připravených inscenací posledně jmenovaná skupina měla secvičnou až v posledních hodinách.

Miroslav Rada s Jarkou Mi-kešovou provedli aktovku A. Nicolaje s erudicí jim vlastní. Oba hráli o život a že to odnesl Rada bylo vskutku nečekané. Němčický soubor dokázal nastudováním Labutího jezera, že pro ochotnický soubor neexistují žádné překážky a že i nejskromnějšími prostředky lze vytvořit cokoli, jen když se to ušije hercům přímo na tělo. Slušivé spodničky labutích sumo jsou toho dokladem. Iluzi jezera včetně flory a fauny umocňovala Čajkovského hudba, inspirující nezničitelné interprety. Je s podivem, že jediná újma na zdraví potkala prince, bohužel však mimo obraz.

Ve druhé polovině večera se konečně realizovala světová premiéra Hlávkovy Sněhurky a pěti trpaslíků. Text vznikl po celé dva roky, nastudování několik hodin. Sluší se pochválit všech-

ny herce, Evu Andělovou a Helenku Vondruškovou zvláště. Ony i ostatní za pomoci Libušky Erbové (brilantní etuda s pivem) zvládli náročné party. Jen se nám zdálo, že pohádkový Dědek v roli dědečka odezíral víc než bylo nutno. Trpaslíci, byť v pěti, odvedli standartní výkony, tak jak je u trpaslíků zvykem. Stále nové a nové pohledy na Sněhurku byly však často zakrývány pro- ječným plátnem, takže závěrečný obraz inspirovaný zřejmě i Našimi furianty (Fialová) odsunul poněkud neorganicky usilování trpaslíků do trapné role statis- tů. To si od prince neměli nechat líbit. Nutno ovšem dodat, že Hlávka je hlava! Tolik textu! Zcela v duchu filmu "Hoří má panenko!" vygradovalo závě- rečné losování, kterým byla od- měněna šťastná výherkyně. Diváci opouštěli sál se slzami v očích.

P.S. Němčický soubor daroval vy- sockým na krátkou upomínku kra- bice sladkých labutí. Součástí daru byly i věnečky počtem odpoví- vídající počtu labutí. -ag-

Po(doteky)

Představiteli výměnkáře Dubského z Našich furiantů po- lenského souboru, panu Antonínu Zástěroví, je letos sedmdesát dva let. Určitě je jedním z nej- starších herců, kteří letos vy- stoupí na jevišti Krakonoše. Je- ho herecký výkon zaujal vysoké publikum tak, že ani nedutalo a ukápala i slzička radosti nad člověčenstvím, s nímž figuru zahrál. Petr Vaněk prozradil, že i členové souboru v tu chvíli na jevišti ani nedýchají jak je vý- kon pana Zástěry strhne, ale na- stá mladický temperament nep- řehnal. Židle někdy bývají vrat- ké.

Velký zájem se jeví o účast na Sejkoráku, hlásí se soubory, které již odjely, že v sobotu přijedou ve velkém počtu znova.

sponzoři si také nechtějí nechat tuto událost ujít, to aby krakonošáci nafoukli sál a začali škrábat brambory už dnes.

Populistický porotce Dušan Zakopal byl včera svými kolegy porotci překřtěn na porotce populisticko-praktického, neboť je podaroval složkou na lejštra. Pochopitelně, jak jinak, s emblémem Dopravního podniku města Ostravy. (To je ten, s nímž se lze dostat až za hranice snů).

Až po uzávěrce včerejšího čísla Větrníku jsme se ocitli na významné slavnosti: kursisté praktické rezie a někteří další vysočtí bardy a bardky uspořádali oslavu šedesátin profesora Císaře, kterých dosáhl v prvním čtvrtletí tohoto roku. Obdržel kytici (jedlých hadů), báseň a tekla spousta moravského vína a zněly zpěvy (nejen moravské) – jak jinak, než do časného rána (posléze za absence oslavovaného). Redakce se připojuje k blahopřání a přetiskuje onu inkriminovanou báseň:

Zlatistý slunce kotouček
za horami teď chrápe.

Má nesourodá myšlenka
v temnotách také tápe.

Chtěl bych říct: "Štěstí, zdraví..." a
několik dalších frází.

Jazyk mám ale popleten
a s odstupem ho nazí-

ráám vnitřním pohledem
vlastního chorého mozku.

Metajazyk mi nestačí,
také jsem trochu nezku-

šený ve velkém řečnění.
Prosím, neodmítněte...

Tady je manželka s kyticí...
Myslete si, co chcete!

(Karel Tomas)

Soubor z Polné včera ráno ze setrvačnosti přišel na snídání do Strojmetalů namísto do Větrova – a dokonce byl obsloužen. Chyba se vysvětlila. Tlupa Petra Vaňka při svých dosavadních pobytech nepoznala Větrov v provozu a marně se prý ráno dotazovala, kde že je ta zotavovna Větrník?!

Firma Berghof pokračuje
v experimentu.

Včera odpoledne zahájila firma zkoušky nových druhů likérů destilovaných prostřednictvím květinového pasíru. Byly doručeny paličky normálního červeného jetele. Každá snítka je naočkováána jinou očkovací látkou a extrahovány budou tři druhy: růžový tramín, klasická bílá vodka, ten třetí je tajná zbraň. Bílá vodka vzniká rovněž na jeteli, očkováním bacilu Larix Europea a virem Betula Pendulla, který dodá právě tu bílou barvu. Výtěžnost zatím nejsme schopni zjistit, děláme všechno v malých vzorcích, vzorky testujeme na určitém vzorku návštěvníků malého sálu (pochopitelně že to netuší, ale úmrtnost je zatím minimální – nakonec pokusného materiálu je dost). Odstraňujeme různé pachutě, které testujeme běžným košťováním. Včera jsme dělali zkoušky s muchomůrkou, ale to jaksi nevýšlo, neboť začali chcípát i červi a to bylo neklamně znamením, že tudy cesta nevede. Navíc to dělalo na červeném jazyku bílé skvrny, což sice odpovídá typu muchomůrka, ovšem esteticky to také není nejlepší. Podle sdělení zástupce firmy Berghof, Jaroslava Hofmana, ještě oznamujeme, že všechny experimenty jsou v souladu. Firma je registrována u třetího oddělení ministerstva vnitra. Podobné experimenty provádí jediná další firma na světě, Halifax v Kanadě. Ta má ve vysokém Krakonoši své kontaktní místo (v elektrikářské místnůstce),

známé pod názvem "Kanaajda". -ag-

P & P
Projektové
a stavební
práce

LH Servis Hofman
Jablonec n/Nis
Obchodní, výrobní
a zprostředkovatelská
agentura

DIANA GOLD SEMILY
Velkoobchod s klenoty
orient dárky

NADACE
ANTONÍNA ŠVEHLY
Podpora venkova

Koloniál textil noviny
C & P
Jablonec nad Jizerou

Jako v zrcadle

Slíbili jsme, že sáhneme ještě hlouběji do historie. Kam se obrátit dříve? Až k Sumerům, Egypťanům, do starověké Indie? Spokojme se zatím exkurzí do starořecké filosofie před Sokratem, a začtème se do slov muže, který se domníval, že otcem a matkou všeho je vzájemný svár a navíc přišel s první atomovou teorií

Démokritos

- Člověk je to, co všichni víme.
- Ve skutečnosti nic nevíme, protože pravda je v hloubce.
- Těm, kdo hledají dobro, stěží se naskýtá, zato zlé se naskýtá i nehledajícím.
- Potřebuje-li něco zvíře, ví, kolik potřebuje; potřebuje-li něco člověk, nepozná to.
- Nesmírná touha sluší chlapci, ne muži.
- Člověk je vážen a nevážen nejen podle toho, co dělá, nýbrž i podle toho, co chce.
- Je rozumný, kdo se nermoutí pro to, co nemá, nýbrž se raduje z toho, co má.
- Život bez slavností - dlouhá cesta bez hospod.
- Je třeba mluvit pravdu, ne mluvit mnoho.
- Svár v obci je zlem pro obě strany, neboť vítěze i poražené stíhá stejná zkáza.
- Mnozí dělají nejhanebnější věci a pronášejí nejlepší řeči.
- Lidé, prchající před smrtí, běží za ní.
- Vzdělanost je šťastným lidem ozdobou a nešťastným útočištěm.

Nuž, to je něco málo z jednoho řeckého myslitele. Moc velká legrace to není, ale užitečnost jednoduchých sdělení ji jistě vynahradí. Stejně jako toto od Herakleita: "Kdyby se štěstí zakládalo na tělesných rozkoších, pokládali bychom voly za šťastné, najdou-li k žrádlu hrachor."

zítrější program

pátek 16. října 1992

- 9:00 rozborový seminář malý sál
- 11:00 schůze PV v kuřárně
- 13:00 Rozloučení s DS Klapý
- 13:30 Kurs praktické režie
- 13:30 vítání DS Horšovský Týn MÚ
- 14:00 vítání DS Horšovský Týn-Krakonoš
- 16:00 Komorní koncert Kostel sv. Kateřiny
- 19:30 DS Horšovský Týn: A. Salacrou
Příliš počestná žena
- 21:00 Zasedání poroty
- 21:00 kurs praktické režie
- 21:30 posezení DS Horšovský Týn

Větrník. zpravodaj 23. národní přehlídky venkovských divadelních souborů Krakonošův divadelní podzim. Vydává přípravný výbor NP VDS. Redakce Alena Exnarová a Alexandr Gregar. Technické zpracování Ing. Josef Hejral/Jana Pokorná/Nesvadbovi. Cena 2 Kčs